

Grozījumi:

06.12.2001. likums / LV, 183, 18.12.2001.; Ziņotājs, 1, 10.01.2002. / Stājas spēkā 01.01.2002.
16.05.2002. likums / LV, 80, 29.05.2002.; Ziņotājs, 12, 27.06.2002. / Stājas spēkā 12.06.2002.
15.05.2003. likums / LV, 79, 28.05.2003.; Ziņotājs, 12, 26.06.2003. / Stājas spēkā 11.06.2003.
30.10.2003. likums / LV, 159, 12.11.2003.; Ziņotājs, 23, 11.12.2003. / Stājas spēkā 13.11.2003.
07.04.2004. likums / LV, 61, 20.04.2004.; Ziņotājs, 9, 13.05.2004. / Stājas spēkā 04.05.2004.
02.12.2004. likums / LV, 199, 15.12.2004.; Ziņotājs, 2, 27.01.2005. / Stājas spēkā 29.12.2004.
21.04.2005. likums / LV, 74, 11.05.2005.; Ziņotājs, 11, 09.06.2005. / Stājas spēkā 25.05.2005.
28.04.2005. likums / LV, 69, 03.05.2005.; Ziņotājs, 10, 26.05.2005. / Stājas spēkā 17.05.2005.
01.12.2005. likums / LV, 205, 22.12.2005.; Ziņotājs, 1, 12.01.2006. / Stājas spēkā 05.01.2006.
15.06.2006. likums / LV, 98, 27.06.2006.; Ziņotājs, 14, 27.07.2006. / Stājas spēkā 11.07.2006.
02.11.2006. likums / LV, 180, 09.11.2006.; Ziņotājs, 24, 28.12.2006. / Stājas spēkā 23.11.2006.
09.11.2006. likums / LV, 183, 15.11.2006.; Ziņotājs, 24, 28.12.2006. / Stājas spēkā 16.11.2006.
01.03.2007. likums / LV, 117, 20.07.2007. / Stājas spēkā 03.08.2007.
29.03.2007. likums / LV, 58, 10.04.2007.; Ziņotājs, 9, 10.05.2007. / Stājas spēkā 11.04.2007.
29.03.2007. likums / LV, 62, 17.04.2007.; Ziņotājs, 10, 24.05.2007. / Stājas spēkā 01.05.2007.
17.04.2008. likums / LV, 67, 30.04.2008.; Ziņotājs, 11, 12.06.2008. / Stājas spēkā 14.05.2008.
12.12.2008. likums / LV, 200, 23.12.2008.; Ziņotājs, 2, 29.01.2009. / Stājas spēkā 01.01.2009.
18.06.2009. likums / LV, 102, 02.07.2009.; Ziņotājs, 15, 13.08.2009. / Stājas spēkā 03.07.2009.
29.04.2010. likums / LV, 76, 14.05.2010. / Stājas spēkā 28.05.2010.
07.03.2013. likums / LV, 61, 27.03.2013. / Stājas spēkā 10.04.2013.
15.05.2014. likums / LV, 105, 31.05.2014. / Stājas spēkā 14.06.2014.
05.06.2014. likums / LV, 114, 12.06.2014. / Stājas spēkā 26.06.2014.
25.02.2016. likums / LV, 48, 09.03.2016. / Stājas spēkā 23.03.2016.
08.12.2016. likums / LV, 249, 21.12.2016. / Stājas spēkā 01.01.2017.
23.03.2017. likums / LV, 64, 28.03.2017. / Stājas spēkā 29.03.2017.
18.05.2017. likums / LV, 106, 31.05.2017. / Stājas spēkā 14.06.2017.
22.06.2017. likums / LV, 132, 05.07.2017. / Stājas spēkā 01.09.2017.
04.10.2018. likums / LV, 204, 16.10.2018. / Stājas spēkā 30.10.2018.
23.11.2020. likums / LV, 240A, 11.12.2020. / Stājas spēkā 01.01.2021.
20.05.2021. likums / LV, 104, 01.06.2021. / Stājas spēkā 15.06.2021.

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Nacionālās drošības likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1.pants. Nacionālā drošība

(1) Nacionālā drošība ir valsts un sabiedrības īstenotu vienotu, mērķtiecīgu pasākumu rezultātā sasniegts stāvoklis, kurā ir garantēta valsts neatkarība, tās konstitucionālā iekārta un teritoriālā integritāte, sabiedrības brīvas attīstības perspektīva, labklājība un stabilitāte.

(2) Nacionālās drošības garantēšana ir valsts pamatpienākums.

2.pants. Likuma mērķis

Likums nosaka nacionālās drošības sistēmu un tās uzdevumus, nacionālās drošības sistēmas subjektu kompetenci, to darbības saskaņošanas, nodrošināšanas un kontroles principus un kārtību.

3.pants. Nacionālās drošības sistēma un tās uzdevumi

(1) Nacionālās drošības sistēmu veido valsts varu un pārvaldi realizējošās institūcijas un Latvijas pilsoņi, kam likums deleģē pienākumus un tiesības nacionālās drošības jomā noteiktas kompetences ietvaros.

(2) Nacionālās drošības sistēmas uzdevumi ir šādi:

1) savlaicīgi prognozēt un novērst valsts iekšējo un ārējo apdraudējumu, garantēt valsts aizsardzību, sabiedrības drošību un tās demokrātisku attīstību;

2) izstrādāt vienotu, sistēmisku valsts varu un pārvaldi realizējošo institūciju nacionālās drošības politiku un saskaņoti un mērķtiecīgi visos valsts pārvaldes līmeņos izpildīt tās noteiktos tiesiskos, ekonomiskos, sociālos, militāros, drošības un citus pasākumus;

3) nodrošināt efektīvu vadību valsts apdraudējuma situāciju pārvarēšanai.

(3) Nacionālās drošības sistēmas darbība balstās uz civilmilitāro sadarbību. Civilmilitārā sadarbība ir plānota un saskaņota valsts pārvaldes iestāžu, sabiedrības un Nacionālo bruņoto spēku darbība valsts apdraudējuma pārvarēšanai. Civilmilitārās sadarbības pamatprincipi ir efektīva savstarpējās sadarbības koordinācija, vienota izpratne par kopējiem mērķiem un dalīta atbildība par mērķu sasniegšanas rezultātiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.05.2003. likumu, kas stājas spēkā 11.06.2003.)

3.1 pants. Aizliegums dienēt ārvalstīs

(1) Latvijas pilsonim aizliegts dienēt ārvalsts vai cita starptautisko tiesību subjekta vai tā teritorijā izveidotajos bruņotajos spēkos, iekšējā karaspēkā, militārajā organizācijā, izlūkošanas vai drošības dienestā, policijā (milicijā) vai tieslietu institūciju dienestā (turpmāk — dienests), izņemot gadījumu, kad:

1) Latvijas pilsonis dienē Eiropas Savienības, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas, Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalsts, Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts, Austrālijas Savienības, Brazīlijas Federatīvās Republikas vai Jaunzēlandes dienestā vai tādās valsts dienestā, ar kuru Latvijas Republika noslēgusi līgumu par dubultās pilsonības atzīšanu;

2) Latvijas pilsonis dienē tādā dienestā, kas nav atzīstams par brīvprātīgu citas savas pilsonības (pavalstniecības) valstī, ar kuru dubultā pilsonība ir izveidojusies atbilstoši Pilsonības likuma nosacījumiem.

(2) Latvijas nepilsonim aizliegts dienēt ārvalsts dienestā.

(08.12.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2017. Sk. Pārejas noteikumu 13. punktu)

3.2 pants. Aizliegums organizēt un veikt militāri taktisku uzdevumu izpildes apmācības, kā arī piedalīties tajās

Aizliegts organizēt un veikt individuālas vai kolektīvas apmācības nolūkā attīstīt kaujas (militāri taktisku uzdevumu izpildes) spējas un prasmes personu, ēku un objektu sagrābšanai vai apdzīvotu vietu un teritoriju ieņemšanai, aizturēto, apcietināto un notiesāto personu atbrīvošanai, uzbrukuma, aizsardzības un kaujas atbalsta operāciju plānošanai un īstenošanai, kā arī piedalīties šādās apmācībās, izņemot gadījumus, kad tās tiek organizētas un veiktas valsts aizsardzības, sabiedriskās kārtības un drošības vai citu likumā paredzēto funkciju izpildes nodrošināšanai.

(04.10.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 30.10.2018.)

II nodaļa Nacionālās drošības sistēmas subjektu kompetence

4.pants. Nacionālās drošības sistēmas subjektu kompetences sadalījuma principi

Nacionālās drošības subjektu kompetences sadalījuma pamatā ir Latvijas Republikas Satversmē noteiktā valsts iekārta, parlamentārā demokrātija un valsts varas dalīšanas princips, kā arī principi, saskaņā ar kuriem tiek veikta parlamentārā un civilā kontrole pār Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Iekšlietu ministrijas sistēmas un valsts drošības iestādēm.

5.pants. Latvijas pilsoņu pienākums un tiesības

Katra Latvijas pilsoņa pienākums ir aizstāvēt valsts neatkarību, brīvību un demokrātisko valsts iekārtu. Tikai Latvijas pilsoņi ir tiesīgi:

- 1) piedalīties nacionālās drošības plāna izstrādē;
- 2) pildīt militāro dienestu;
- 3) ieņemt amatus valsts drošības iestādēs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.05.2003. likumu, kas stājas spēkā 11.06.2003.)

6.pants. Saeimas kompetence

Saeima:

- 1) pieņem likumus nacionālās drošības jomā;
- 2) apstiprina Nacionālās drošības koncepciju un Valsts aizsardzības koncepciju;
- 3) veic parlamentāro kontroli pār Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, Iekšlietu ministrijas sistēmas un valsts drošības iestādēm;
- 4) nosaka Nacionālo bruņoto spēku pamatstruktūru un apjomu, kā arī personāla komplektēšanas principus;
- 5) nosaka valsts drošības iestāžu personāla komplektēšanas principus;
- 6) akceptē un pārrauga nacionālās drošības vajadzībām piešķirto budžeta līdzekļu izlietojumu;
- 7) lemj par Nacionālo bruņoto spēku vienību izmantošanu ārpus valsts teritorijas likumā noteiktajā kārtībā;
- 8) ieceļ amatā un atbrīvo no amata likumā noteiktās aizsardzības institūciju un valsts drošības iestāžu amatpersonas;
- 9) lemj par kara pasludināšanu un uzsākšanu;
- 10) izvērtē izsludinātās ārkārtējās situācijas, izņēmuma stāvokļa vai mobilizācijas pamatotību;
- 11) izskata Ministru prezidenta sniegto informāciju par nacionālo drošību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.04.2004. un 15.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 14.06.2014.)

7.pants. Saeimas Nacionālās drošības komisijas kompetence

(1) Saeimas Nacionālās drošības komisijā ievēlētajiem deputātiem darbam šajā komisijā nepieciešama pirmās kategorijas speciālā atļauja pieejai valsts noslēpumam. Ja komisijā ievēlēts deputāts, kuram nav šādas atļaujas, viņš drīkst piedalīties komisijas sēdēs tikai pēc minētās speciālās atļaujas saņemšanas.

(2) Saeimas Nacionālās drošības komisija:

1) *(izslēgts ar 07.04.2004. likumu);*

2) izvērtē un akceptē valsts drošības iestāžu budžetu projektus;

3) veic valsts drošības iestāžu darbības un budžeta līdzekļu izlietošanas parlamentāro kontroli;

4) noklausās Ministru kabineta un valsts drošības iestāžu vadītāju ziņojumus par valsts drošības iestāžu darbību, kā arī izskata šo iestāžu darbības pārbaudes rezultātus;

5) *(izslēgts ar 07.04.2004. likumu);*

6) *(izslēgts ar 07.04.2004. likumu);*

7) izskata priekšlikumus par Satversmes aizsardzības biroja direktora iecelšanu amatā un atbrīvošanu no amata.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 30.10.2003., 07.04.2004., 01.03.2007. un 29.03.2007. likumu, kas stājas spēkā 11.04.2007. Sk. 29.03.2007. likuma Pārejas noteikumus.)

8.pants. Valsts prezidenta kompetence

(1) Valsts prezidents:

1) veic Nacionālo bruņoto spēku augstākā vadoņa pienākumus;

2) vada Nacionālās drošības padomi;

3) ieceļ virspavēlnieku kara laikam;

4) izveido Valsts prezidenta militāro padomi;

5) iesaka apstiprināšanai Saeimā Nacionālo bruņoto spēku komandieri;

6) ierosina Saeimai izlemšanai jautājumu par kara pasludināšanu un uzsākšanu;

7) ja noticis militārs uzbrukums, nekavējoties pieprasa Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kolektīvās aizsardzības atbalstu un pilnvaro Ziemeļatlantijas līguma organizāciju veikt pasākumus, kurus tā uzskata par nepieciešamiem, ieskaitot bruņota spēka pielietošanu, lai saglabātu un atjaunotu Latvijas Republikas suverenitāti un teritoriālo nedalāmību (1949.gada 4.aprīļa Ziemeļatlantijas līguma 5.panta ietvaros);

8) pieņem lēmumu par Latvijas Republikas nostāju, ja cita Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts pieprasa izskatīt jautājumu par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kolektīvās aizsardzības atbalstu (1949.gada 4.aprīļa Ziemeļatlantijas līguma 5.panta ietvaros) un ja Ministru kabinets ir aizkavēts pieņemt šādu lēmumu;

(2) Valsts prezidentam ir tiesības pēc sava pieprasījuma saņemt valsts institūciju un iestāžu rīcībā esošo informāciju, ievērojot likumā paredzētos informācijas izmantošanas noteikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2014. un 25.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

9.pants. Ministru prezidenta kompetence

Ministru prezidents:

1) vada valsts apdraudējuma situāciju novēršanas un pārvarēšanas pasākumus;

2) ik gadu sniedz Saeimai pārskatu par nacionālo drošību, ietverot to gadskārtējā ziņojumā par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību vai iesniedzot atsevišķu ziņojumu;

3) saskaņo ministru darbību nacionālās drošības jomā;

4) organizē nacionālās drošības, valsts aizsardzības un tautsaimniecības mobilizācijas koncepciju un plānu izstrādi un izpildi;

5) pieņem lēmumu par kaujas darbību veikšanu vai neveikšanu pret gaisa kuģi Latvijas Republikas teritorijā galējas nepieciešamības gadījumā, lai novērstu kaitējumu nacionālās drošības interesēm, un ja ir pamats uzskatīt, ka gaisa kuģis tiek izmantots kā ierocis cilvēku iznīcināšanai, un aizsardzības ministrs ir aizkavēts pildīt savu amatu;

6) lemj par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas konsultāciju pieprasīšanu (1949.gada 4.aprīļa Ziemeļatlantijas līguma 4.panta ietvaros), ja tiek apdraudēta valsts teritoriālā integritāte, politiskā neatkarība vai drošība;

7) konsultējoties ar ārlietu ministru un aizsardzības ministru, lemj par Latvijas Republikas nostāju Ziemeļatlantijas līguma organizācijā, ja tiek gatavota Ziemeļatlantijas līguma organizācijas starptautiska miera nodrošināšanas operācija.

(29.03.2007. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.05.2014. un 05.06.2014. likumu, kas stājas spēkā 26.06.2014.)

10.pants. Ministru kabineta kompetence

(1) Ministru kabinets:

1) nodrošina valsts institūcijas ar nepieciešamo finansējumu tām noteikto uzdevumu izpildei nacionālās drošības jomā;

2) ieceļ amatā un atbrīvo no amata likumā noteiktās aizsardzības institūciju, Iekšlietu ministrijas sistēmas un valsts drošības iestāžu amatpersonas;

3) apstiprina kritiskās infrastruktūras kopumu;

4) likumā noteiktajos gadījumos izsludina ārkārtējo situāciju, izņēmuma stāvokli un mobilizāciju;

5) lemj par Nacionālo bruņoto spēku vienību piedalīšanos starptautiskajās glābšanas un humānajās operācijās, kā arī militārajās mācībās (manevros) ārpus Latvijas teritorijas;

6) lemj par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas un Eiropas Savienības dalībvalstu bruņoto spēku atbalsta nepieciešamību ārkārtējās situācijas vai izņēmuma stāvokļa laikā, kā arī valsts drošības un aizsardzības spēju pastiprināšanai miera laikā;

7) *(izslēgts ar 17.04.2008. likumu);*

8) pieņem lēmumu par Latvijas Republikas nostāju, ja cita Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts pieprasa izskatīt jautājumu par Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kolektīvās aizsardzības atbalstu (1949.gada 4.aprīļa Ziemeļatlantijas līguma 5.panta ietvaros);

9) lemj par personas ietekmes saglabāšanu vai atļauju ietekmes iegūšanai nacionālajai drošībai nozīmīgās komercsabiedrībās, kā arī par atļauju kritiskās infrastruktūras nodošanai valdījumā vai īpašumā citai personai;

10) nosaka kārtību, kādā Aizsardzības ministrija slēdz stratēģiskās partnerības līgumus ar komersantiem, kuriem ir izsniegta speciālā atļauja (licence) komercdarbībai ar stratēģiskas nozīmes precēm vai militārā ražotāja sertifikāts.

(2) Ministru kabinetam ir tiesības:

1) pieprasīt un saņemt valsts drošības iestāžu rīcībā esošo informāciju, ievērojot likumā paredzētos informācijas izmantošanas noteikumus;

2) uzdot atsevišķu uzdevumu izpildi valsts drošības iestādēm to kompetences ietvaros.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001., 02.12.2004., 21.04.2005., 15.06.2006., 17.04.2008., 29.04.2010.,

11.pants. Aizsardzības ministrijas kompetence

(1) Aizsardzības ministrija:

- 1) izstrādā un īsteno valsts aizsardzības politiku;
- 2) plāno valsts aizsardzībai nepieciešamos līdzekļus un iesniedz Ministru kabinetam ar to saistītos priekšlikumus;
- 3) nodrošina valsts aizsardzībā iesaistītā personāla pārvaldi un militāro izglītību.

(2) Aizsardzības ministrs veic civilo kontroli pār Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un citām ministrijas padotībā esošajām institūcijām.

(3) Aizsardzības ministrs galējas nepieciešamības gadījumā, lai novērstu kaitējumu nacionālās drošības interesēm, un ja ir pamats uzskatīt, ka gaisa kuģis tiek izmantots kā ierocis cilvēku iznīcināšanai, pieņem lēmumu par kaujas darbību veikšanu vai neveikšanu pret gaisa kuģi Latvijas Republikas teritorijā.

(4) Aizsardzības ministrs likumā "Latvijas Nacionālo bruņoto spēku piedalīšanās starptautiskajās operācijās" īpaši paredzētajā gadījumā ir tiesīgs pieņemt lēmumu par atsevišķu Nacionālo bruņoto spēku vienību piedalīšanos starptautiskajās glābšanas un starptautiskajās humānajās operācijās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.04.2005., 01.12.2005. un 29.03.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.05.2007.)

12.pants. Virspavēlnieka kompetence

(1) Virspavēlnieks vai viņa pilnvarota persona piedalās Ministru kabineta sēdēs ar padomdevēja tiesībām.

(2) Virspavēlnieks vada valsts aizsardzību, lai novērstu valsts neatkarības, tās konstitucionālās iekārtas un teritoriālās integritātes apdraudējumu, ja Ministru kabinets ir aizkavēts pildīt šajā likumā vai citos normatīvajos aktos noteiktos kara laika uzdevumus.

(25.02.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

13.pants. Iekšlietu ministrijas kompetence

(1) Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās institūcijas:

- 1) izstrādā un īsteno valsts iekšlietu politiku;
- 2) sargā sabiedrisko kārtību un drošību;
- 3) aizsargā personu tiesības un likumīgās intereses;
- 4) reģistrē fiziskās personas, kā arī nodrošina un kontrolē personu likumīgu uzturēšanos valstī;
- 5) īsteno ugunsdrošības, ugunsdzēsības, glābšanas un civilās aizsardzības pasākumus;
- 6) likumā noteiktās kompetences apjomā apsargā un kontrolē Latvijas valsts robežu;
- 7) koordinē valsts un pašvaldību institūciju un sabiedrisko organizāciju darbību sabiedriskās kārtības uzturēšanas jautājumos;
- 8) prognozē un novērš valsts un sabiedrības drošības, kā arī tautsaimniecības apdraudējumus.

(2) Pamatojoties uz Drošības policijas priekšnieka ieteikumu, iekšlietu ministrs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā izsludina terorisma draudu līmeni.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2005. un 02.11.2006. likumu, kas stājas spēkā 23.11.2006.)

14.pants. Ārlietu ministrijas kompetence

Ārlietu ministrija:

- 1) īsteno valsts ārējās drošības politiku;
- 2) koordinē Latvijai saistošu starptautisko līgumu slēgšanu nacionālās drošības jomā;
- 3) analizē ārvalstu ārējo un iekšējo politiku.

15.pants. Valsts drošības iestādes

(1) Valsts drošības iestādes ir valsts institūcijas, kuras nacionālās drošības sistēmai noteikto uzdevumu īstenošanā veic izlūkošanas, pretizlūkošanas darbības un operatīvās darbības pasākumus.

(2) Valsts drošības iestāžu kopumu veido:

- 1) Satversmes aizsardzības birojs;
- 2) Militārās izlūkošanas un drošības dienests;
- 3) Drošības policija.

(3) Valsts drošības iestāžu kompetenci nosaka speciāli likumi.

(29.03.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 11.04.2007. Sk. 29.03.2007. likuma Pārejas noteikumus.)

15.¹ pants. Informācijas analīzes dienests

(Izslēgts ar 18.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 03.07.2009.)

15.² pants. Informācijas analīzes dienesta amatpersonas

(Izslēgts ar 18.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 03.07.2009.)

16.pants. Citu ministriju un valsts iestāžu kompetence

Citas ministrijas un valsts iestādes nacionālās drošības jomā pilda likumā un Ministru kabineta noteikumos paredzētos pienākumus, lai garantētu ar nacionālo drošību un valsts aizsardzību saistīto koncepciju un plānu, kā arī operatīvo drošības pasākumu un valsts apdraudējuma situāciju pārvarēšanas pasākumu izpildi.

17.pants. Pašvaldību kompetence

Pašvaldības:

- 1) nodrošina sabiedrisko kārtību attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā;
- 2) veic valsts pārvaldes funkcijas, kuru izpilde likumā noteiktajā kārtībā nodota attiecīgajai pašvaldībai;
- 3) izpilda Ministru kabineta lēmumā par ārkārtējo situāciju un lēmumā par izņēmuma stāvokli noteiktos pasākumus;
- 4) sniedz palīdzību valsts drošības iestādēm un Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem nacionālās drošības pasākumu veikšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.03.2013. likumu, kas stājas spēkā 10.04.2013.)

18.pants. Sabiedrisko organizāciju kompetence

(1) Nacionālās drošības pasākumos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un apjomā var iesaistīt sabiedriskās organizācijas un to apvienības.

(2) Aizliegts izveidot, apmācīt un apbruņot militāras brīvprātīgo sabiedriskās organizācijas vai to apvienības.

II¹ nodaļa

Aizliegums izceļot no Latvijas Republikas

(Nodaļa 22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2017.)

18.¹ pants. Izceļošanas aizliegums

(1) Pilsonim, nepilsonim, personai, kurai Latvijas Republikā piešķirts bezvalstnieka vai alternatīvais statuss, vai bēglim ir aizliegts izceļot no Latvijas Republikas, ja iekšlietu ministrs ir pieņēmis lēmumu par aizliegumu tai izceļot no Latvijas Republikas.

(2) Iekšlietu ministrs var pieņemt lēmumu par aizliegumu šā panta pirmajā daļā minētajai personai izceļot no Latvijas Republikas uz noteiktu laiku līdz vienam gadam, ja valsts drošības iestāde ir sniegusi informāciju, ka minētā persona ārpus Latvijas Republikas plāno iesaistīties bruņotā konfliktā, teroristiskās darbībās vai citās darbībās, kā rezultātā ir pietiekams pamats uzskatīt, ka persona pēc atgriešanās Latvijas Republikā apdraudēs tās nacionālo drošību.

(3) Valsts drošības iestādes vadītājs atzinumu par šā panta otrajā daļā minēto nosacījumu esību nosūta iekšlietu ministram lēmuma pieņemšanai par aizliegumu personai izceļot no Latvijas Republikas.

(4) Lēmums par aizliegumu personai izceļot no Latvijas Republikas stājas spēkā tā pieņemšanas brīdī. Paziņojot personai lēmumu par aizliegumu izceļot no Latvijas Republikas, tai sniedz informāciju par faktiem un lēmuma pamatojumu, ciktāl konkrētajā gadījumā to pieļauj likuma "Par valsts noslēpumu" un citu informācijas aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasības.

(5) Iekšlietu ministrs triju darbdienu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par aizliegumu personai izceļot no Latvijas Republikas, informē par to Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi.

(6) Šā panta pirmajā daļā minētajai personai, par kuru pieņemts lēmums saskaņā ar šā panta otro daļu, mēneša laikā pēc lēmuma paziņošanas ir tiesības to pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā. Pieteikuma iesniegšana tiesā neaptur šā panta otrajā daļā minētā lēmuma darbību.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2017.)

18.² pants. Pieteikuma par iekšlietu ministra lēmumu par aizliegumu personai izceļot no Latvijas Republikas izskatīšana tiesā

(1) Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteikumu par šā likuma 18.¹ panta otrajā daļā minēto lēmumu, izskata divu mēnešu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par pieteikuma pieņemšanu un lietas ierosināšanu.

(2) Tiesa lietu izskata kā pirmās instances tiesa. Lietu izskata koleģiālā sastāvā.

(3) Ja tiesai lietas apstākļu objektīvai noskaidrošanai ir nepieciešams pārbaudīt valsts noslēpumu saturošu informāciju, ar šādu informāciju iepazīstas un to izvērtē tikai tiesa. Nolēmumā tiesa norāda, ka šī informācija ir izvērtēta.

(4) Tiesas nolēmums ir galīgs un nepārsūdzams un stājas spēkā tā pasludināšanas brīdī.

(22.06.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.09.2017.)

III nodaļa

Nacionālās drošības padome

19.pants. Nacionālās drošības padomes sastāvs

(1) Nacionālās drošības padomes locekļi ir:

- 1) Valsts prezidents;
- 2) Saeimas priekšsēdētājs;
- 3) Saeimas Nacionālās drošības komisijas priekšsēdētājs;
- 4) Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas priekšsēdētājs;
- 5) Ministru prezidents;
- 6) aizsardzības ministrs;
- 7) ārlietu ministrs;
- 8) iekšlietu ministrs;
- 9) *(izslēgts ar 07.04.2004. likumu).*

(2) Ģenerālprokuroram ir tiesības piedalīties Nacionālās drošības padomes sēdēs.

(2¹) Ar padomdevēja tiesībām uz Nacionālās drošības padomes sēdi var uzaicināt valsts drošības iestāžu vadītājus.

(3) Nacionālās drošības padomes un tās sekretariāta darbību nodrošina Valsts prezidenta kanceleja.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.04.2004., 09.11.2006. un 18.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 03.07.2009.)

20.pants. Nacionālās drošības padomes kompetence

(1) Nacionālās drošības padome:

- 1) saskaņo augstāko valsts institūciju un amatpersonu īstenotu vienotu valsts politiku nacionālās drošības jomā un izskata tās pilnveidošanas gaitu un problēmas;
- 2) izskata likumā noteiktos ar nacionālo drošību saistītos plānus un koncepcijas.

(2) Nacionālā drošības padome iesniedz priekšlikumus Saeimai par Satversmes aizsardzības biroja direktora iecelšanu amatā un atbrīvošanu no amata.

(3) Nacionālās drošības padomes lēmums, izņemot šā panta otrajā daļā minētos gadījumus, ir rekomendējošs un neatbrīvo atbildīgās amatpersonas no atbildības par to pieņemtajiem lēmumiem.

(4) Nacionālās drošības padomei ir tiesības pieprasīt valsts drošības iestādēm visu to rīcībā esošo informāciju, kas skar nacionālās drošības intereses.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.04.2004., 01.12.2005. un 18.06.2009. likumu, kas stājas spēkā 03.07.2009.)

21.pants. Nacionālās drošības padomes sēžu sasaukšana

Nacionālās drošības padomes sēdes sasauc Valsts prezidents.

Valsts apdraudējuma pārvarēšana

22.pants. Valsts apdraudējums

(1) Atkarībā no valsts apdraudējuma veida, tā intensitātes un rakstura, kā arī apdraudētās teritorijas lieluma nosaka atbilstošu terorisma draudu līmeni, kā arī likumā noteiktajā kārtībā var izsludināt ārkārtējo situāciju vai izņēmuma stāvokli.

(2) *(Izslēgta ar 17.04.2008. likumu)*

(3) *(Izslēgta ar 07.03.2013. likumu)*

(4) *(Izslēgta ar 07.03.2013. likumu)*

(5) Ārkārtējās situācijas un izņēmuma stāvokļa gadījumā var izsludināt mobilizāciju, lai risinātu ar nacionālo drošību un valsts aizsardzību saistītos uzdevumus, kā arī likvidētu ārkārtējās situācijas un to sekas.

(6) Kara laiks iestājas, ja ārējs ienaidnieks ir izdarījis militāru iebrukumu vai citādi vērsies pret valsts neatkarību, tās konstitucionālo iekārtu vai teritoriālo integritāti.

(21.04.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.11.2006., 17.04.2008., 07.03.2013. un 25.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

22.¹ pants. Terorisma draudu līmeņi

(1) Atkarībā no terorisma draudu iespējamības un potenciālo seku negatīvās ietekmes izsludina šādus terorisma draudu līmeņus:

- 1) zemu terorisma draudu līmeni (krāsu kods - zils), ja pastāv vispārīga rakstura terorisma draudi;
- 2) paaugstinātu terorisma draudu līmeni (krāsu kods - dzeltens), ja ir pieaugoši terorisma draudi;
- 3) augstu terorisma draudu līmeni (krāsu kods - oranžs), ja ir apstiprināti terorisma draudi konkrētam objektam, tautsaimniecības sektoram vai valsts reģionam;
- 4) īpaši augstu terorisma draudu līmeni (krāsu kods - sarkans), ja ir noticis terora akts vai terora akts vairs nav novēršams.

(2) Terorisma draudu līmeņus var izsludināt:

- 1) visai valsts teritorijai;
- 2) apdraudētam valsts reģionam;
- 3) apdraudētam tautsaimniecības sektoram;
- 4) apdraudētam objektam.

(3) Pretterorisma darbībās iesaistītās institūcijas terorisma draudu novēršanas un pārvarēšanas pasākumus plāno atbilstoši terorisma draudu līmeņiem.

(02.11.2006. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 23.11.2006.)

22.² pants. Kritiskā infrastruktūra

(1) Kritiskā infrastruktūra ir Latvijas Republikā izvietoti objekti, sistēmas vai to daļas un pakalpojumi, kuri ir būtiski svarīgu sabiedrības funkciju īstenošanas, kā arī cilvēku veselības aizsardzības, drošības, ekonomiskās vai sociālās labklājības nodrošināšanai un kuru iznīcināšana vai darbības traucējumi būtiski ietekmētu valsts un sabiedrības pamatfunkciju īstenošanu, izņemot šā likuma 22.³ pantā minētos kritiskos finanšu pakalpojumus un ar tiem saistītās finanšu tirgus infrastruktūras, tajā skaitā maksājumu un finanšu instrumentu norēķinu sistēmas likuma "Par norēķinu

galīgumu maksājumu un finanšu instrumentu norēķinu sistēmās" izpratnē.

(2) Kritisko infrastruktūru klasificē šādi:

1) valsts līmeņa sevišķi svarīga kritiskā infrastruktūra (A kategorijas kritiskā infrastruktūra), kuras iznīcināšana vai darbības spēju samazināšana būtiski apdraud valsts pārvaldīšanu un drošību;

2) valsts līmeņa svarīga kritiskā infrastruktūra (B kategorijas kritiskā infrastruktūra), kuras iznīcināšana vai darbības spēju samazināšana apgrūtina valsts pārvaldīšanu un apdraud sabiedrības un valsts drošību;

3) pašvaldību un nozaru kritiskā infrastruktūra (C kategorijas kritiskā infrastruktūra), kuras iznīcināšana vai darbības spēju samazināšana apgrūtina pašvaldību darbību vai nozaru pārvaldīšanu, kā arī apdraud sabiedrības drošību;

4) nozaru kritiskā infrastruktūra (D kategorijas kritiskā infrastruktūra), kuras iznīcināšana, darbības spēju samazināšana vai kritisko pakalpojumu sniegšanas pārtraukšana izsludināta izņēmuma stāvokļa laikā vai kara laikā būtiski apdraud sabiedrības un valsts drošību.

(3) Atsevišķu kritisko infrastruktūru, kuras iznīcināšana vai darbības traucējumi būtiski ietekmētu vismaz divas Eiropas Savienības dalībvalstis, var noteikt kā Eiropas kritisko infrastruktūru.

(4) Kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, īpašnieks vai tiesiskais valdītājs nodrošina drošības pasākumu un darbības nepārtrauktības plānošanu un īstenošanu. Valsts apdraudējuma gadījumā kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, īpašnieks vai tiesiskais valdītājs nodrošina drošības pasākumu un darbības nepārtrauktības īstenošanu vismaz minimālā apjomā.

(5) Kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, īpašnieks vai tiesiskais valdītājs iekšējiem drošības pasākumus reglamentējošiem dokumentiem nosaka ierobežotas pieejamības informācijas statusu.

(6) Ministru kabinets nosaka kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, apzināšanas, drošības pasākumu un darbības nepārtrauktības plānošanas un īstenošanas kārtību.

(7) Šā panta otrās daļas 1. vai 2. punktā vai trešajā daļā minētās kritiskās infrastruktūras nodošanai valdījumā vai īpašumā citai personai ir nepieciešama Ministru kabineta atļauja.

(29.04.2010. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.03.2017. un 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

22.³ pants. Kritiskie finanšu pakalpojumi

(1) Kritiskie finanšu pakalpojumi ir skaidras un bezskaidras naudas maksājumi, kurus Latvijas Republikā sniedz Latvijas Republikā licencēta kredītiestāde vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī licencēta (reģistrēta) kredītiestāde (turpmāk — kredītiestāde).

(2) Lai nodrošinātu kritisko finanšu pakalpojumu pieejamību valsts apdraudējuma gadījumā, kredītiestāde izstrādā darbības nepārtrauktības plānu, kurā norāda to ārpakalpojumu sniedzēju pienākumus, kurus kredītiestāde ir piesaistījusi kritisko finanšu pakalpojumu nodrošināšanai, un iesniedz šo plānu Finanšu un kapitāla tirgus komisijai. Kredītiestāde ne retāk kā reizi gadā pārskata un atjauno darbības nepārtrauktības plānu un to testē.

(3) Finanšu un kapitāla tirgus komisija nosaka:

1) kritērijus to kredītiestāžu noteikšanai, kuras izstrādā darbības nepārtrauktības plānu un nodrošina kritisko finanšu pakalpojumu pieejamību valsts apdraudējuma gadījumā;

2) kritisko finanšu pakalpojumu (minimālo) apjomu valsts apdraudējuma gadījumā;

3) kredītiestāžu darbības nepārtrauktības plānu izstrādes prasības.

(4) Finanšu un kapitāla tirgus komisija, konsultējoties ar Latvijas Banku:

1) uzrauga un kontrolē kredītiestāžu darbības nepārtrauktības plānu izstrādi un īstenošanu valsts apdraudējuma gadījumā;

2) izvērtē kredītiestāžu darbības nepārtrauktības plānu testēšanas rezultātus.

(5) Šajā pantā minētos uzdevumus Finanšu un kapitāla tirgus komisija veic, ievērojot Padomes 2013. gada 15. oktobra regulas (ES) Nr. 1024/2013, ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību nosacījumus.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

22.⁴ pants. Nacionālajai drošībai un valsts aizsardzībai svarīgas informācijas par nekustamā īpašuma objektiem aizsardzība

(Pants stājas spēkā 01.01.2022. un iekļauta likuma redakcijā uz 01.01.2022. Sk. Pārejas noteikumu 19. punktu)

23.pants. Ministru kabineta atbildība un ministriju pienākumi

(1) Ministru kabinets atbild par valsts apdraudējuma pārvarēšanu un tā seku likvidēšanu.

(2) Ministrijas prognozē to kompetencē esošo nozaru apdraudējumus un plāno apdraudējumu novēršanu, pārvarēšanu un iespējamo seku likvidēšanu. Nozaru apdraudējumu novēršanas, pārvarēšanas un iespējamo seku likvidēšanas plānus ministrijas iesniedz apstiprināšanai attiecīgajiem Ministru kabineta locekļiem. Plānu projektus pirms apstiprināšanas ministrijas iesniedz izvērtēšanai Krīzes vadības padomē. Apstiprinātos plānus ministrijas iesniedz Krīzes vadības padomē izmantošanai padomes darbā.

(3) Valsts apdraudējuma gadījumā apdraudējuma pārvarēšanas pasākumus vada par attiecīgo nozari atbildīgā ministrija.

(4) (Izslēgta ar 21.04.2005. likumu)

(5) Valsts apdraudējuma gadījumā Ministru kabinets ir tiesīgs pieņemt lēmumu par Nacionālo bruņoto spēku iesaistīšanu sabiedriskās kārtības uzturēšanā un apdraudējuma izraisīto seku likvidēšanā.

(6) (Izslēgta ar 17.04.2008. likumu)

(7) Slēpta militārā apdraudējuma pārvarēšanai miera laikā, ja tiek lietoti militāri līdzekļi, Ministru kabinets var uzdot Aizsardzības ministrijai saskaņā ar Valsts aizsardzības plānu vadīt apdraudējuma pārvarēšanas pasākumus ierobežotā teritorijā. Ja Ministru kabinets ir aizkavēts pildīt savas funkcijas, par to lemj Ministru prezidents. Ja Ministru prezidents ir aizkavēts pildīt savu amatu, par to lemj aizsardzības ministrs.

(8) Lai paaugstināta militāra apdraudējuma gadījumā uzsāktu Valsts aizsardzības plāna un Valsts aizsardzības operatīvā plāna uzdevumu izpildi, Ministru kabinets ir tiesīgs pieņemt lēmumu par zemessargu un rezerves karavīru mobilizāciju ne ilgāk kā uz 72 stundām, nekavējoties par to informējot Saeimu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.05.2003., 21.04.2005., 02.11.2006., 17.04.2008., 18.05.2017. un 04.10.2019. likumu, kas stājas spēkā 30.10.2018. Astotā daļa stājas spēkā 13.01.2020. Sk. Pārejas noteikumu 16. punktu)

23.¹ pants. Krīzes vadības padome

(1) Valsts apdraudējuma gadījumā Krīzes vadības padome koordinē civilmilitāro sadarbību un valsts pārvaldes institūciju operatīvos pasākumus valsts apdraudējuma pārvarēšanai.

(2) Krīzes vadības padomes nolikumu apstiprina Ministru kabinets.

(21.04.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 25.05.2005.)

23.² pants. Krīzes vadības padomes sastāvs

(1) Krīzes vadības padomi vada Ministru prezidents.

(2) Krīzes vadības padomes locekļi ir:

1) aizsardzības ministrs;

- 2) ārlietu ministrs;
- 3) ekonomikas ministrs;
- 4) finanšu ministrs;
- 5) iekšlietu ministrs;
- 6) tieslietu ministrs;
- 7) veselības ministrs;
- 8) satiksmes ministrs;
- 9) vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs.

(3) Uz Krīzes vadības padomes sēdi ar padomdevēja tiesībām var uzaicināt valsts drošības iestāžu vadītājus un citas valsts amatpersonas.

(21.04.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.03.2013. likumu, kas stājas spēkā 10.04.2013.)

23.³ pants. Krīzes vadības padomes kompetence

Krīzes vadības padome:

- 1) koordinē valsts apdraudējuma pārvarēšanas operatīvo vadību;
- 2) koordinē valsts pārvaldes institūciju valsts apdraudējuma novēršanas plānu izstrādi;
- 3) *(izslēgts ar 17.04.2008. likumu);*
- 4) valsts apdraudējuma gadījumā koordinē politisko lēmumu vienotu un savlaicīgu izpildi valsts pārvaldes institūcijās;
- 5) *(izslēgts ar 29.04.2010. likumu).*

(21.04.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.11.2006., 17.04.2008. un 29.04.2010. likumu, kas stājas spēkā 28.05.2010.)

23.⁴ pants. Krīzes vadības padomes sekretariāts

(1) Krīzes vadības padomes darbu nodrošina Krīzes vadības padomes sekretariāts.

(2) Krīzes vadības padomes sekretariāts nodrošina atbildīgo institūciju mērķtiecīgu un pastāvīgu sadarbību un atbalsta sniegšanu Krīzes vadības padomei savas kompetences ietvaros šādos jautājumos:

- 1) priekšlikumu sagatavošana Krīzes vadības padomei par krīzes vadības attīstību;
- 2) ministriju sagatavoto nozaru apdraudējumu prognožu, to novēršanas, pārvarēšanas un iespējamo seku likvidēšanas plānu izstrādes koordinēšana un izskatīšana;
- 3) valsts apdraudējumu novēršanas koordinēšana un operatīvā plānošana, tās izpildes analīze;
- 4) valsts un starptautiska līmeņa krīzes vadības mācību vadīšana vai piedalīšanās mācībās.

(21.04.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.11.2006. likumu, kas stājas spēkā 23.11.2006.)

23.⁵ pants. Visaptveroša valsts aizsardzība

Lai kara, militāra iebrukuma vai okupācijas gadījumā īstenotu visaptverošu valsts aizsardzību līdz brīdim, kamēr tiek pilnībā atjaunotas likumīgās valsts varu un pārvaldi realizējošās institūcijas, Nacionālie bruņotie spēki, valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijas, kā arī fiziskās un juridiskās personas veic pasākumus valsts militārai un civilai aizsardzībai un īsteno bruņotu pretošanos, pilsonisko nepakļaušanos un nesadarbošanos ar nelikumīgām pārvaldes institūcijām.

(04.10.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 30.10.2018.)

23.⁶ pants. Militāro darbību rezultātā izraisītu valsti apdraudošu situāciju novēršana

(1) Militāro darbību rezultātā izraisīta valsti apdraudoša situācija ir pret Latvijas Republiku īstenošana pretlikumīga ārvalsts militārā darbība, tajā skaitā:

1) militārās aviācijas gaisa kuģa, militārā bezpilota gaisa kuģa vai cita veida lidaparāta, karakuģa, militārās zemūdenes vai cita militārā zemūdens pārvietošanās līdzekļa, militārā transportlīdzekļa vai citas, tajā skaitā attālināti vadāmas, bezpilota militārās mehāniskās ierīces pretlikumīga iekļūšana vai atrašanās Latvijas Republikas teritorijā;

2) izlūkošana vai pretlikumīga piekļuve informācijas sistēmām, elektronisko sakaru tīkliem, to darbības traucēšana vai elektromagnētiskā iejaukšanās Latvijas Republikas nacionālajai drošībai svarīgu objektu, nozīmīgu komercsabiedrību vai valsts īpašumā, valdījumā vai turējumā esošu objektu darbībā un militārās aviācijas gaisa kuģu un karakuģu darbībā un citas nekinētiskas militārās darbības;

3) pretlikumīga militāro formējumu vai militāro formējumu bez pazīšanās zīmēm iekļūšana vai atrašanās Latvijas Republikas teritorijā.

(2) Par militāro darbību rezultātā izraisītu valsti apdraudošu situāciju uzskata arī šā panta pirmajā daļā minētās darbības, kuras, izmantojot Latvijas Republikas teritoriju, ārvalsts pretlikumīgi veic pret citu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības dalībvalsti.

(3) Nacionālie bruņotie spēki sadarbībā ar kompetentajām tiesībsardzības iestādēm un valsts drošības iestādēm Valsts aizsardzības plānā un Valsts aizsardzības operatīvajā plānā noteiktajā kārtībā nekavējoties veic pasākumus, kurus uzskata par samērīgiem un nepieciešamiem, lai novērstu militāro darbību rezultātā izraisītu valsti apdraudošu situāciju, ieskaitot bruņota spēka pielietošanu.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

24.pants. Valsts prezidenta pilnvaras kara vai militāra iebrukuma gadījumā

(1) Valstij pieteikta kara vai militāra iebrukuma gadījumā Valsts prezidents nekavējoties:

1) rīkojas saskaņā ar Valsts aizsardzības plāna noteikumiem, izdod pavēles un rīkojumus Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, valsts, pašvaldību institūcijām un valsts iedzīvotājiem;

2) sasauca Saeimu lēmuma pieņemšanai par kara pasludināšanu un uzsākšanu;

3) *(izslēgts ar 25.02.2016. likumu).*

(2) (Izslēgta ar 25.02.2016. likumu)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.04.2005. un 25.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

25.pants. Citu institūciju un amatpersonu pilnvaras kara vai militāra iebrukuma gadījumā

(1) Negaidīta militāra iebrukuma gadījumā, ja valstī vai tās daļā iepriekš nav izsludināts izņēmuma stāvoklis:

1) katras Nacionālo bruņoto spēku vienības komandieris saskaņā ar Valsts aizsardzības operatīvo plānu uzsāk militārās aizsardzības pasākumus, negaidot atsevišķu lēmumu par to;

2) Nacionālo bruņoto spēku komandieris saskaņā ar Valsts aizsardzības operatīvo plānu nekavējoties uzsāk organizētas militārās aizsardzības darbības un informē par to aizsardzības ministru;

3) aizsardzības ministrs saskaņā ar Valsts aizsardzības plānu nekavējoties uzsāk organizētas valsts aizsardzības darbības un informē par to Valsts prezidentu, Saeimas Prezidiju un Ministru prezidentu.

(2) Kara, militāra iebrukuma vai okupācijas laikā nedrīkst aizliegt izrādīt bruņotu pretestību.

(3) Ja likumīgās valsts varu un pārvaldi realizējošās institūcijas likvidētas nedemokrātiskā veidā vai citas valsts militāra iebrukuma rezultātā, tad neatkarības saglabāšanas vai atjaunošanas interesēs:

1) Nacionālie bruņotie spēki, kā arī citas valsts institūcijas rīkojas saskaņā ar ģeogrāfiju, situācijai atbilstošu Nacionālās drošības plānā un Valsts aizsardzības plānā noteiktu kārtību;

2) pilnvaras pārstāvēt likumīgo valsts varu ir Latvijas pilnvarotajam vēstniekam Apvienoto Nāciju Organizācijā. Valsts aizsardzības plānā var paredzēt kārtību, kādā nododamas pilnvaras pārstāvēt likumīgo valsts varu;

3) ārvalstīs esošās Latvijas valsts institūcijas un amatpersonas nekavējoties veic pasākumus valsts neatkarības atjaunošanai, izmantojot starptautisko organizāciju palīdzību;

4) *(izslēgts ar 04.10.2018. likumu).*

(4) Nacionālie bruņotie spēki uz brīvprātības un savstarpējas uzticības pamata var iesaistīt iedzīvotājus Nacionālās drošības plānā un Valsts aizsardzības plānā ietvertu pasākumu sagatavošanas un īstenošanas atbalstīšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.06.2014., 25.02.2016. un 04.10.2018. likumu, kas stājas spēkā 30.10.2018.)

25.¹ pants. Iedzīvotāju pienākumi un tiesības kara vai militāra iebrukuma gadījumā

(1) Īstenojot visaptverošu valsts aizsardzību, iedzīvotājiem ir šādi pienākumi:

1) pildīt uzdevumus, ko dod Nacionālie bruņotie spēki un to uzdevumu izpildē atbalstu sniedošās Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības dalībvalstu bruņoto spēku vienībām, kuras īsteno Latvijas valsts militāro aizsardzību, kā arī citas par valsts apdraudējuma pārvarēšanu atbildīgās valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijas;

2) nesadarboties ar nelikumīgām pārvaldes institūcijām un agresora bruņotām vienībām, izņemot gadījumus, kad atteikums sadarboties apdraud personas vai tās ģimenes locekļu dzīvību vai brīvību.

(2) Īstenojot visaptverošu valsts aizsardzību, iedzīvotājiem, ievērojot nacionālo un starptautisko tiesību normas, ir šādas tiesības:

1) īstenot pilsonisko nepakļaušanos, pretdarbojoties nelikumīgām pārvaldes institūcijām un agresora bruņotām vienībām;

2) izrādīt bruņotu pretošanos;

3) sniegt visu veidu atbalstu pilsoniskās nepakļaušanās un bruņotas pretošanās dalībniekiem, kā arī Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem un to uzdevumu izpildē atbalstu sniedošo Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības dalībvalstu bruņoto spēku vienībām, kuras īsteno Latvijas valsts militāro aizsardzību.

(04.10.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 30.10.2018.)

V nodaļa Valsts apdraudējuma novēršanas konceptiju un plānu izstrādāšana un apstiprināšana

26.pants. Valsts apdraudējuma analīze

(1) Valsts apdraudējuma analīze ir visaptverošs izvērtējums, kura rezultātā tiek noteikti esošie un potenciālie specifiskie nacionālās drošības apdraudējumi vai riska faktori.

(2) Valsts apdraudējuma analīzi:

1) izstrādā Satversmes aizsardzības birojs sadarbībā ar Drošības policiju un Militārās izlūkošanas un drošības dienestu ne retāk kā reizi četros gados;

2) saskaņo Valsts drošības iestāžu padome;

3) izskata Ministru kabinets un Nacionālās drošības padome.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 07.04.2004., 18.06.2009. un 15.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 14.06.2014.)

27.pants. Nacionālās drošības koncepcija

(1) Nacionālās drošības koncepcija ir uz Valsts apdraudējuma analīzes pamata sagatavots dokuments, kurā noteikti valsts apdraudējuma novēršanas stratēģiskie pamatprincipi un prioritātes.

(2) Nacionālās drošības koncepciju:

1) sagatavo Ministru kabinets;

2) izskata Nacionālās drošības padome;

3) apstiprina Saeima ne retāk kā reizi katrā sasaukumā līdz sava pirmā darbības gada 1.oktobrim.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 14.06.2014.)

28. pants. Militāro draudu analīze

(1) Militāro draudu analīze ir pret Latviju vērsta militāra iebrukuma iespējamības izvērtējums, kurā tiek noteikti esošie un potenciālie apdraudējumi un riska faktori, kā arī to iespējamā izpausme un ietekme.

(2) Militāro draudu analīzi:

1) katru gadu sagatavo Militārās izlūkošanas un drošības dienests;

2) izskata Nacionālās drošības padome un Ministru kabinets.

(18.05.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.06.2017.)

29.pants. Valsts aizsardzības koncepcija

(1) Valsts aizsardzības koncepcija ir uz Militāro draudu analīzes pamata sagatavots dokuments, kurā noteikti valsts militārās aizsardzības stratēģiskie pamatprincipi, prioritātes un pasākumi miera, valsts apdraudējuma un kara laikā.

(2) Valsts aizsardzības koncepciju:

1) sagatavo Aizsardzības ministrija;

2) izskata Ministru kabinets;

3) apstiprina Saeima ne retāk kā reizi katrā sasaukumā līdz sava otrā darbības gada 1.oktobrim.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 01.12.2005. likumu, kas stājas spēkā 05.01.2006.)

30.pants. Nacionālās drošības plāns

(1) Nacionālās drošības plāns balstās uz Nacionālās drošības koncepcijā noteikto stratēģiju un principiem. Tajā ietverti konkrēti valsts apdraudējuma neitralizācijas un novēršanas pasākumi.

(2) Nacionālās drošības plānu izstrādā un apstiprina Ministru kabinets gada laikā pēc Nacionālās drošības koncepcijas apstiprināšanas.

(3) Ministru prezidents iepazīstina Nacionālās drošības padomi un Saeimas Nacionālās drošības komisiju ar Ministru kabineta apstiprināto Nacionālās drošības plānu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.05.2014. likumu, kas stājas spēkā 14.06.2014.)

31.pants. Valsts aizsardzības plāns

(1) Valsts aizsardzības plānu izstrādā, pamatojoties uz Militāro draudu analīzi un Valsts aizsardzības koncepcijā noteiktajiem principiem. Tajā nosaka konkrētus valsts aizsardzības pasākumus, prioritātes un nepieciešamos resursus, kā arī Nacionālo bruņoto spēku, valsts varu un pārvaldi realizējošo institūciju, pašvaldību, fizisko un juridisko personu nepieciešamo gatavību un darbību valsts aizsardzībā.

(2) Valsts aizsardzības plānu:

1) izstrādā Aizsardzības ministrija sadarbībā ar pārējām ministrijām;

2) apstiprina Ministru kabinets.

(3) Aizsardzības ministrs ar Valsts aizsardzības plānu iepazīstina Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisiju.

(4) Aizsardzības ministrs pēc saskaņošanas ar Satversmes aizsardzības biroju var iesaistīt valsts aizsardzības plāna izstrādē speciālistus no ārvalstīm, starptautiskajām organizācijām un to institūcijām, ar kurām noslēgts līgums par klasificētās informācijas aizsardzību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 15.05.2003. un 09.11.2006. likumu, kas stājas spēkā 16.11.2006.)

32.pants. Nacionālo bruņoto spēku attīstības plāns

(Izslēgts ar 06.12.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2002.)

33.pants. Valsts aizsardzības operatīvais plāns

(1) Valsts aizsardzības operatīvais plāns ietver operatīvās situācijas izvērtējumu, Nacionālo bruņoto spēku operatīvās kaujas gatavības izvērtējumu un darbības plānu. Tas nosaka operatīvās situācijas vadību, uzdevumus, pienākumus, to izpildes kārtību, paredzamo atbalstu, iespējamus sakarus un materiāltehnisko nodrošinājumu.

(2) Valsts aizsardzības operatīvo plānu:

1) izstrādā Nacionālo bruņoto spēku komandieris;

2) apstiprina aizsardzības ministrs.

(3) Valsts aizsardzības operatīvā plāna izpildi nodrošina Nacionālo bruņoto spēku komandieris.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

34.pants. Nacionālo bruņoto spēku mobilizācijas plāns

(Izslēgts ar 06.12.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2002.)

35.pants. Tautsaimniecības mobilizācijas plāns

(1) Tautsaimniecības mobilizācijas plāns ietver valsts materiālo rezervju un tautsaimniecības objektu sagatavošanu un izmantošanu kara vai izņēmuma stāvokļa laikā.

(2) Tautsaimniecības mobilizācijas plānu izstrādā un apstiprina Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 25.02.2016. likumu, kas stājas spēkā 23.03.2016.)

36.pants. Valsts civilās aizsardzības plāns

(1) Valsts civilās aizsardzības plāns ietver valsts civilās aizsardzības sistēmas nodrošināšanas pasākumus, kā arī ārkārtējām situācijām paredzētus preventīvus, gatavības un reaģēšanas pasākumus un šādu situāciju seku likvidēšanas pasākumus, kā arī nosaka civilās aizsardzības sistēmas darbību militāra iebrukuma vai kara gadījumā.

(2) Valsts civilās aizsardzības plānu:

- 1) izstrādā Iekšlietu ministrija sadarbībā ar pārējām ministrijām;
- 2) apstiprina Ministru kabinets.

VI nodaļa

Nacionālajai drošībai nozīmīgu komercsabiedrību ierobežojumi un informācijas apmaiņa ar Eiropas Komisiju un dalībvalstīm

(Nodaļa 23.03.2017. likuma redakcijā; nodaļas nosaukums 23.11.2020. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2021.)

37. pants. Nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības

Šajā nodaļā noteiktie ierobežojumi attiecas uz Latvijas Republikā reģistrētu komercsabiedrību, kura atbilst vismaz vienam no šādiem nosacījumiem:

- 1) ir elektronisko sakaru komersants ar būtisku ietekmi tirgū, kuram noteiktas tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības Elektronisko sakaru likumā paredzētajā kārtībā;
- 2) ir audiāls elektroniskais plašsaziņas līdzeklis, kura programmas aptveršanas zona, izmantojot zemes apraides tehniskos līdzekļus, atbilstoši Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes izsniegtajai apraides atļaujai ir Latvija vai vismaz 60 procenti no tās teritorijas, vai ir audiovizuāls elektroniskais plašsaziņas līdzeklis, kura programmas aptveršanas zona, izmantojot zemes apraides tehniskos līdzekļus, atbilstoši Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes izsniegtajai apraides atļaujai ir Latvija vai vismaz 95 procenti no tās teritorijas;
- 3) ir Latvijas Republikā saņēmusi licenci dabasgāzes pārvadei, sadalei, uzglabāšanai vai tai pieder sašķīdrinātās dabasgāzes iekārta, kas savienota ar pārvades sistēmu;
- 4) ir elektroenerģijas vai siltumenerģijas ražotājs, kura uzstādītā faktiskā jauda pārsniedz 50 megavatus;
- 5) ir siltumenerģijas pārvades un sadales operators, kuram pieder siltumtīkli vismaz 100 kilometru garumā;
- 6) ir Latvijas Republikā saņēmusi licenci elektroenerģijas pārvadei;
- 7) ir Latvijas Republikā esošas meža zemes vismaz 10 000 hektāru platībā īpašniece;
- 8) ir Latvijas Republikā esošas lauksaimniecības zemes vismaz 4000 hektāru platībā īpašniece;
- 9) ir saņēmusi Aizsardzības ministrijas izsniegtu speciālo atļauju (licenci) komercdarbībai ar stratēģiskas nozīmes precēm vai militārā ražotāja sertifikātu, un tai ir spēkā esošs stratēģiskās partnerības līgums ar Aizsardzības ministriju.

(23.03.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

38. pants. Ierobežojumi ietekmes iegūšanai

(1) Lai novērstu nacionālo drošību apdraudošu vai potenciāli apdraudošu ietekmi nacionālajai drošībai nozīmīgā komercsabiedrībā, Ministru kabinets nosaka nacionālajai drošībai nozīmīgām komercsabiedrībām šajā nodaļā minētos pienākumus un lemj par atļauju šādām darbībām:

1) attiecībā uz kapitālsabiedrībām:

- a) būtiskas līdzdalības iegūšana,
- b) izšķirošas ietekmes iegūšana,
- c) uzņēmuma pāreja,
- d) akcionāra vai dalībnieka statusa saglabāšana vai tiesību izmantot netiešo līdzdalību (balsstiesības) saglabāšana, ja mainās patiesā labuma guvējs;

2) attiecībā uz personālsabiedrībām:

- a) jauna biedra iestāšanās,
- b) biedra statusa saglabāšana, ja mainās patiesā labuma guvējs.

(2) Šajā likumā jēdziens "būtiska līdzdalība" atbilst būtiskas līdzdalības jēdzienam Finanšu instrumentu tirgus likuma izpratnē, ja citā likumā nav noteikts mazāks līdzdalības īpatsvars vai citi papildu nosacījumi; jēdziens "izšķiroša ietekme" atbilst izšķirošas ietekmes jēdzienam Koncernu likuma izpratnē; jēdziens "patiesā labuma guvējs" atbilst patiesā labuma guvēja jēdzienam Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma izpratnē.

(23.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2017.)

39. pants. Nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības statusa iegūšanas tiesiskās sekas

(1) Komercsabiedrība piecu darba dienu laikā no dienas, kad tā atbilst kādam no šā likuma 37. pantā minētajiem nosacījumiem:

- 1) iesniedz komercreģistra iestādei paziņojumu par savu atbilstību nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības nosacījumiem;
- 2) izdara akcionāru vai dalībnieku reģistrā ierakstu par kapitālsabiedrības statusu;
- 3) informē attiecīgās kapitālsabiedrības dalībniekus vai akcionārus un personas, kuras izmanto netiešo līdzdalību (balsstiesības), vai personālsabiedrības biedrus par tās atbilstību nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības nosacījumiem;
- 4) informē Ministru kabineta noteikto institūciju par tās dalībniekiem, akcionāriem un personām, kuras izmanto netiešo līdzdalību (balsstiesības), vai par biedriem, kā arī patiesajiem labuma guvējiem — fiziskajām personām, kurām tieši vai netieši ir būtiska līdzdalība šajā komercsabiedrībā.

(2) Komercreģistra iestāde informāciju par komercsabiedrības atbilstību nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības nosacījumiem publicē komercreģistra iestādes mājaslapā internetā.

(2¹) Ja komercsabiedrība nav izpildījusi šā panta pirmās daļas 1. punktā minētās prasības, šā panta ceturtajā daļā norādītā institūcija nosūta komercreģistra iestādei reģistrēšanai un publicēšanai informāciju par komercsabiedrības atbilstību nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības nosacījumiem.

(3) Ja patiesā labuma guvēji ir:

- 1) attiecīgās valsts kompetentās finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības institūcijas uzraudzīta finanšu institūcija, ieguldījumu fonds, alternatīvo ieguldījumu fonds un tiem pielīdzināmu nodibinājumu ieguldītāji, — informācijā par patiesā labuma guvējiem var ietvert tikai ziņas par attiecīgo finanšu institūciju un tās darbības politiku;
- 2) biedrība vai nodibinājums, — informācijā par patiesā labuma guvēju ietver ziņas par attiecīgo biedrību vai nodibinājumu un tās darbības mērķi;
- 3) tādas akciju sabiedrības akcionāri, kuras akcijas iekļautas regulētā tirgū, — informāciju sniedz tikai par tiem akcionāriem, kuri pārsniedz 10 procentus no attiecīgās akciju sabiedrības balsstiesīgo akciju kopskaita.

(4) Ministru kabinets nosaka institūciju, kurai iesniedzama šā panta pirmās daļas 4. punktā noteiktā informācija, iesniedzamās informācijas apjomu un tās iesniegšanas kārtību.

(5) Ja komercsabiedrība nav iesniegusi informāciju atbilstoši normatīvajiem aktiem, šā panta ceturtajā daļā minētajai institūcijai ir tiesības pieņemt lēmumu, ar kuru tā komercsabiedrībai uzdod mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas iesniegt lēmumā norādīto informāciju.

(6) Šā panta piektajā daļā minēto lēmumu var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lēmuma apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(23.03.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 20.05.2021. likumu, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

40. pants. Atļaujas saņemšana būtiskas līdzdalības vai izšķirošas ietekmes iegūšanai

(1) Ministru kabineta atļauja ir nepieciešama, pirms persona vai vairākas personas, kas rīkojas saskaņoti, iegūst būtisku līdzdalību vai izšķirošu ietekmi nacionālajai drošībai nozīmīgā komercsabiedrībā vai kļūst par šādas komercsabiedrības biedru, vai arī iegūst ietekmi Latvijas Republikā reģistrētā kapitālsabiedrībā, kura ir nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības biedrs.

(2) Ja citā likumā noteikts tiešs aizliegums konkrētiem tiesību subjektiem iegūt konkrēta veida līdzdalību kādā no nacionālajai drošībai nozīmīgām komercsabiedrībām, šis aizliegums ir piemērojams neatkarīgi no Ministru kabineta atļaujas.

(3) Pieteikumu atļaujas saņemšanai iesniedz persona, kura vēlas iegūt būtisku līdzdalību vai izšķirošu ietekmi nacionālajai drošībai nozīmīgā komercsabiedrībā.

(23.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2017.)

41. pants. Patiesā labuma guvēja maiņa

(1) Nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības dalībniekam, akcionāram, personai, kura izmanto netiešo līdzdalību (balsstiesības), vai biedram ir jāsaņem atļauja saglabāt līdzdalību vai palikt par biedru komercsabiedrībā, ja mainās tās patiesā labuma guvējs.

(2) Pieteikumu atļaujas saņemšanai iesniedz attiecīgais nacionālajai drošībai nozīmīgās komercsabiedrības dalībnieks, akcionārs, persona, kas izmanto netiešo līdzdalību (balsstiesības), vai biedrs piecu darba dienu laikā no dienas, kad notikusi patiesā labuma guvēja maiņa.

(3) Ministru kabinets ir tiesīgs pieņemt lēmumu, ar kuru nosaka pienākumu šā panta otrajā daļā minētajai personai noteiktā termiņā attiecīgi atsavināt pamatkapitāla daļas vai akcijas vai izbeigt netiešo līdzdalību (balsstiesības), vai izstāties no komercsabiedrības.

(4) Ja persona nav veikusi darbības, kas noteiktas šā panta trešajā daļā minētajā lēmumā, tā nākamajā dienā pēc noteiktā termiņa nav tiesīga izmantot balsstiesības attiecīgajā kapitālsabiedrībā vai nav tiesīga pārstāvēt personālsabiedrību un kārtot lietvedību.

(23.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2017.)

42. pants. Uzņēmuma pāreja

(1) Ministru kabineta atļauja ir nepieciešama katrai uzņēmuma pārejai, kuras rezultātā cita persona iegūst īpašumā tādu uzņēmumu no nacionālajai drošībai nozīmīgas kapitālsabiedrības, kurā ietilpst aktīvi, kas tiek izmantoti šā likuma 37. pantā minētās darbības veikšanai.

(2) Ministru kabineta noteiktajā kārtībā pieteikumu atļaujas saņemšanai iesniedz nacionālajai drošībai nozīmīga komercsabiedrība.

(23.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2017.)

43. pants. Ietekmes iegūšanas ierobežojumu izņēmumi

Ministru kabineta atļauja nav nepieciešama, ja:

- 1) likumā noteiktajos gadījumos pamatkapitāla daļas vai akcijas iegūst pati kapitālsabiedrība;
- 2) tiek pārvaldītas valsts kapitālsabiedrības un valsts kapitāla daļas vai akcijas saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likumu;
- 3) uzņēmums, pamatkapitāla daļas vai akcijas pāriet publiskas personas, publiskas personas kapitālsabiedrības vai publiski privātas kapitālsabiedrības īpašumā;
- 4) Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā procesa virzītājs lemj par pamatkapitāla daļu vai akciju atdošanu likumīgajam īpašniekam;
- 5) Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā tiesa lemj par pamatkapitāla daļu vai akciju konfiskāciju.

(23.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2017.)

44. pants. Ministru kabineta lēmuma pieņemšanas un pārsūdzēšanas kārtība

(1) Šā likuma 22.² panta septītajā daļā, 40. panta pirmajā daļā, 41. panta trešajā daļā un 42. panta pirmajā daļā minētajos gadījumos Ministru kabineta lēmums tiek pieņemts mēneša laikā no pieteikuma saņemšanas dienas. Šo termiņu var pagarināt līdz četriem mēnešiem.

(2) Pieņemot lēmumu šajā nodaļā minētajos gadījumos, Ministru kabinets izvērtē personas tiesību ierobežojumu, tā samērīgumu ar nacionālās drošības interesēm un valsts drošības iestādes atzinumu, kā arī atbilstību tiesiskās paļāvības principam.

(3) Šā likuma 22.² panta septītajā daļā, 40. panta pirmajā daļā, 41. panta trešajā daļā un 42. panta pirmajā daļā minēto lēmumu paziņo tā adresātam un nosūta paziņojumu par pieņemto lēmumu attiecīgajai nacionālajai drošībai nozīmīgai komercsabiedrībai, ja tā nav lēmuma adresāts.

(4) Ministru kabineta lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(5) Tiesa lietu izskata kā pirmās instances tiesa. Lieta tiek izskatīta triju tiesnešu sastāvā. Administratīvās apgabaltiesas spriedumu var pārsūdzēt, iesniedzot kasācijas sūdzību.

(6) Ja tiesai lietas apstākļu objektīvai noskaidrošanai ir nepieciešams pārbaudīt valsts noslēpumu saturošu informāciju, tad ar šādu informāciju iepazīstas un to izvērtē tikai tiesa. Nolēmumā tiesa norāda, ka šī informācija ir izvērtēta.

(7) Ja Ministru kabinets šajā pantā noteiktajā termiņā nav pieņēmis lēmumu, tad uzskatāms, ka pēc termiņa izbeigšanās atļauja ir dota.

(8) Ministru kabinets nosaka institūciju, kurai iesniedzams pieteikums šā likuma 22.² panta septītajā daļā, 40. panta pirmajā daļā, 41. panta pirmajā daļā un 42. panta pirmajā daļā minēto atļauju saņemšanai, iesniedzamās informācijas apjomu, tās iesniegšanas un izvērtēšanas, kā arī lēmuma par atļaujas izsniegšanu vai atteikumu to izsniegt pieņemšanas un lēmuma par šā likuma 41. panta trešajā daļā minēto pienākumu noteikšanu pieņemšanas un paziņošanas kārtību un paziņojumā par pieņemto lēmumu iekļaujamo informāciju.

(9) Ministru kabinets nosaka institūciju, kura īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 19. marta regulā (ES) 2019/452, ar ko izveido regulējumu ārvalstu tiešo ieguldījumu Savienībā izvērtēšanai noteikto sadarbības mehānismu starp Eiropas Komisiju un dalībvalstīm, kā arī saņemtās informācijas un informācijas pieprasījumu apstrādes, izvērtēšanas, izpildes un nosūtīšanas kārtību.

(23.03.2017. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 23.11.2020. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2020.)

45. pants. Ierobežojuma neievērošanas tiesiskās sekas

(1) Ja persona vai vairākas personas, kas rīkojas saskaņoti, iegūst būtisku līdzdalību vai izšķirošu ietekmi nacionālajai drošībai nozīmīgā komercsabiedrībā vai kļūst par šādas komercsabiedrības biedru, nesāņemot šā likuma 40. pantā minēto atļauju, tad Latvijā slēgts darījums vai veikta rīcība, kas bija par pamatu minēto tiesību iegūšanai, nav spēkā esoša no noslēgšanas vai veikšanas brīža. Neatkarīgi no darījuma noslēgšanas vai rīcības vietas

nacionālajai drošībai nozīmīga komercsabiedrība nav tiesīga veikt izmaiņas akcionāru vai dalībnieku reģistrā, ja nav saņemta šā likuma 40. pantā noteiktā atļauja.

(2) Ja uzņēmuma pārejas rezultātā cita persona iegūst īpašumā tādu uzņēmumu no nacionālajai drošībai nozīmīgas kapitālsabiedrības, kurā ietilpst aktīvi, kas tiek izmantoti šā likuma 37. pantā minētās darbības veikšanai, nesaņemot šā likuma 42. pantā minēto atļauju, pāreja nav spēkā.

(3) Nav spēkā nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības dalībnieku vai akcionāru sapulces lēmumi, par kuriem balsojuši dalībnieki vai akcionāri, kuru līdzdalībai vai patiesā labuma guvēju maiņai Ministru kabinets nav devis atļauju, vai lēmumi, kuri pieņemti, pārkāpjot šajā nodaļā noteikto balsstiesību aizliegumu. Nav spēkā arī jebkāda biedra rīcība, ko tas veicis nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības vārdā, tādējādi pārkāpjot šajā likumā noteiktos pārstāvības un lietvedības kārtības ierobežojumus.

(4) Šā panta pirmajā daļā noteiktajos gadījumos Ministru kabinets pieņem lēmumu, ar kuru uzliek par pienākumu konkrētiem attiecīgo:

1) kapitālsabiedrību dalībniekiem vai akcionāriem atsavināt pamatkapitāla daļas vai akcijas vai izbeigt netiešo līdzdalību (balsstiesības) un aizliedz līdz šā pienākuma izpildei izmantot balsstiesības attiecīgajā kapitālsabiedrībā;

2) personālsabiedrību biedriem izstāties no sabiedrības un aizliedz līdz šā pienākuma izpildei pārstāvēt sabiedrību un kārtot tās lietvedību.

(23.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2017.)

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par valsts aizsardzību" (Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1995, 2., 21.nr.; 1996, 6.nr.; 1997, 6.nr.; 1999, 24.nr.).

2. Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu pieņemšanai, bet ne ilgāk kā līdz 2002.gada 1.jūlijam, ir spēkā šādi Ministru kabineta noteikumi, kas izdoti saskaņā ar likumu "Par valsts aizsardzību":

1) 1997.gada 21.janvāra noteikumi nr.37 "Militārpersonu dienesta gaitas nolikums";

2) 1997.gada 11.marta noteikumi nr.91 "Karavīru militārās disciplīnas reglaments".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 06.12.2001. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2002.)

3. Likuma 7.panta pirmā daļa stājas spēkā līdz ar 8.Saeimas sanākšanu.

4. Likuma 7.panta otrā daļa un 20.panta pirmā un trešā daļa stājas spēkā līdz ar attiecīgiem grozījumiem Valsts drošības iestāžu likumā un Satversmes aizsardzības biroja likumā.

5. Likuma 19.panta trešā daļa stājas spēkā 2002.gada 1.janvārī.

6. Saskaņā ar likuma 27.pantu sagatavotā Nacionālās drošības koncepcija un saskaņā ar 29.pantu sagatavotā Valsts aizsardzības koncepcija ir apstiprināma 7.Saeimas pilnvaru laikā līdz 2001.gada 1.oktobrim.

7. Ministru kabinets līdz 2003.gada 1.janvārim apstiprina šā likuma 36.pantā minēto valsts civilās aizsardzības plānu.

(16.05.2002. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 12.06.2002.)

8. Ministru kabinets līdz 2010.gada 31.decembrim apstiprina šā likuma 35.pantā minēto tautsaimniecības mobilizācijas plānu.

(15.05.2003. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 02.12.2004. un 29.03.2007. likumu, kas stājas spēkā

01.05.2007.)

9. Saskaņā ar šo likumu noteikto atlīdzību (darba samaksu u.c.) 2009.gadā nosaka atbilstoši likumam "Par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā".

(12.12.2008. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2009.)

10. Pielīdzināt darbu Informācijas analīzes dienestā darbam valsts drošības iestādēs.

(18.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.07.2009.)

11. Tām Informācijas analīzes dienesta amatpersonām, kas šā dienesta likvidēšanas brīdī, ievērojot šo pārejas noteikumu 10.punktā noteikto, atbilst tām personām izvirzītajiem kritērijiem, kurām ir tiesības uz izdienas pensiju atbilstoši Satversmes aizsardzības biroja amatpersonu izdienas pensiju likumam, tiek piešķirta izdienas pensija. Informācijas analīzes dienesta amatpersonām izdienas pensijas tiek piešķirtas, aprēķinātas un izmaksātas atbilstoši Satversmes aizsardzības biroja amatpersonu izdienas pensiju likumā noteiktajai kārtībai.

(18.06.2009. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.07.2009.)

12. Līdz jaunu Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2010.gada 1.jūnijam ir spēkā Ministru kabineta 2008.gada 10.jūnija noteikumi Nr.428 "Nacionālajai drošībai svarīgu objektu drošības pasākumu plānošanas un īstenošanas kārtība".

(29.04.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2010.)

13. Personām, kas uzsākušas dienēt ārvalstīs līdz 2017.gada 1.janvārim, šā likuma 3.¹ pantā paredzētais aizliegums piemērojams ar 2018.gada 1.janvāri.

(08.12.2016. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.01.2017.)

14. Komerksabiedrības, kuras līdz ar šā likuma 37. panta spēkā stāšanos atbilst nacionālajai drošībai nozīmīgas komerksabiedrības nosacījumiem, līdz 2017. gada 1. jūnijam izpilda šā likuma 39. panta pirmajā daļā noteiktos pienākumus.

(23.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2017.)

15. Komercreģistra iestāde informācijas par nacionālajai drošībai nozīmīgām komerksabiedrībām publicēšanu komercreģistra iestādes mājaslapā internetā (39. panta otrā daļa) nodrošina no 2017. gada 15. jūnija.

(23.03.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.03.2017.)

16. Šā likuma 23. panta astotā daļa stājas spēkā vienlaikus ar attiecīgiem grozījumiem Mobilizācijas likumā.

(04.10.2018. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 30.10.2018.)

17. Finanšu un kapitāla tirgus komisija līdz 2021. gada 1. septembrim izdod šā likuma 22.³ panta trešajā daļā minētos normatīvos aktus.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

18. Ministru kabinets līdz 2021. gada 1. septembrim izdod šā likuma 22.² panta sestajā daļā minētos noteikumus. Līdz attiecīgo Ministru kabineta noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 2021. gada 1. septembrim ir spēkā Ministru kabineta 2010. gada 1. jūnija noteikumi Nr. 496 "Kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, apzināšanas un drošības pasākumu plānošanas un īstenošanas kārtība", ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021.)

19. Šā likuma 22.⁴ pants stājas spēkā 2022. gada 1. janvārī. Līdz 2021. gada 31. decembrim Ministru kabinets izdod šā likuma 22.⁴ panta otrajā daļā minētos noteikumus.

(20.05.2021. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 15.06.2021. PANTS IEKĻAUTS LIKUMA REDAKCIJĀ UZ 01.01.2022.)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu
(29.04.2010. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 28.05.2010.)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Padomes 2008.gada 8.decembra direktīvas 2008/114/EK par to, lai apzinātu un noteiktu Eiropas Kritiskās infrastruktūras un novērtētu vajadzību uzlabot to aizsardzību.

Likums Saeimā pieņemts 2000.gada 14.decembrī.

Valsts prezidente V.Vīķe-Freiberga

Rīgā 2000.gada 29.decembrī

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"